

Európska
komisia

Európsky Fond na prispôsobenie sa Globalizácii

Solidarita tvárou
tvár zmenám

Sociálna
Európa

Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF) podporuje pracovníkov, ktorí v dôsledku negatívnych vplyvov globalizácie prišli o prácu. Pomáha im nájsť si iné zamestnanie čo najskôr po prepúšťaní vo veľkom podniku alebo po presťahovaní výroby do krajín mimo Európskej únie (EÚ). Členské štáty môžu tiež požiadať fond o pomoc pre pracovníkov prepustených v dôsledku celosvetovej finančnej a hospodárskej krízy, ktorá v Európe prispela k zániku približne 4,5 milióna pracovných miest v období od prvého štvrtroka 2008 do prvého štvrtroka 2013, a to najmä vo výrobe a stavebníctve.

EGF sa od svojho spustenia v roku 2007 niekoľkokrát upravoval. Jeho hlavný cieľ však zostáva rovnaký: **vyjadriť solidaritu EÚ s pracovníkmi, ktorých postihlo hromadné prepúšťanie vyvolané meniacou sa štruktúrou svetového obchodu.** Zlep-

šením zamestnateľnosti prepustených pracovníkov – a to najmä nízkokvalifikovaných a znevýhodnených uchádzačov – im fond pomáha nachádzať nové pracovné príležitosti.

Podporu z EGF formou spolufinancovania v hodnote takmer 135 miliónov EUR doposiaľ získalo približne 30 000 príjemcov z celej EÚ. Približne polovica pracovníkov zapojených do iniciatív EGF si našla novú prácu alebo začala podnikáť ako samostatne zárobkovo činná osoba. Žiadosti o podporu z fondu zahŕňajú zhruba 40 rôznych odvetví, napríklad automobilový priemysel, elektronické zariadenia, vydavateľskú činnosť, maloobchod alebo textilný priemysel.

Podporné opatrenia

EGF – osobitný nástroj, ktorý nepatrí do viacročného finančného rámca EÚ – dispo-

nuje maximálnym ročným rozpočtom vo výške 150 miliónov EUR na obdobie rokov 2014 – 2020. Poskytuje časovo obmedzenú podporu určenú pre balík individuálne upravených opatrení pomoci, ku ktorým patrí napríklad na mieru prispôsobené hľadanie práce, preradenie na iné miesto alebo (re) kvalifikácia. Tieto opatrenia riadené vnútroštátnymi alebo regionálnymi orgánmi sa realizujú prostredníctvom kombinácie projektov trvajúcich maximálne dva roky.

Z EGF sa pokryje 60% nákladov na projekty určené na pomoc prepusteným pracovníkom pri hľadaní novej práce alebo začatí vlastného podnikania. Príspevky z EGF a výsledné opatrenia riadia členské štáty.

EGF sa spravidla môže využiť v prípade, ak jeden zamestnávateľ vrátane jeho dodávateľov a následných výrobcov prepustí viac ako 500 pracovníkov. Fond sa môže aktívovať aj vtedy, ak sa v jednom alebo viacerých susedných regiónoch prepúšťa viac ako 500 pracovníkov z jedného odvetvia. Podporu z fondu môžu získať aj oblasti s výrazným nárastom počtu mladých uchádzačov o prácu.

EGF v číslach

- Maximálna ročná suma 150 miliónov EUR
- Takmer 120 žiadostí z 20 krajín EÚ
- 492 miliónov EUR vyžiadaných na pomoc pre vyše 106 000 pracovníkov od roku 2007 do konca roka 2013
- Žiadosti podľa kritérií: kríza (64), obchod (53)
- Priemerná pomoc z EGF na jedného pracovníka v roku 2012: 8 670 EUR

(Európska komisia, december 2013)

Nové opatrenia vynútené krízou

Od hospodárskej krízy v roku 2008 dochádza k výraznému poklesu zamestnanosti v Európe. Najväčšie straty sa zaznamenali vo výrobe (4,5 milióna pracovných miest), stavebníctve (približne 3,7 milióna), poľnohospodárstve (viac ako jeden milión), maloobchode (okolo 900 000) a verejnej správe (približne 500 000).

Vzhľadom na tento hospodársky pokles sa v roku 2009 zmenili pravidlá pôvodného EGF (2007 – 2013). Cieľom zmeny bolo pomôcť aj pracovníkom prepusteným z dôvodu krízy a uľahčiť im čo najrýchlejší návrat do

zamestnania prostredníctvom takých programov, ako je spolufinancovanie odbornej prípravy a pracovných stáží.

Miera spolufinancovania EÚ sa do konca roka 2011 zvýšila z 50 % na 65 % ako zvláštne „krízové“ kritérium pre náhle nárastové prepúšťanie. Toto kritérium, ktoré sa vzťahovalo na „pracovníkov prepustených priamo v dôsledku globálnej hospodárskej a finančnej krízy“, výrazne zvýšilo počet žiadostí adresovaných EGF – v období od januára 2007 do apríla 2009 bolo podaných len 15 žiadostí, v období od mája 2009 do decembra 2011 ich bolo už 79. Do konca decembra 2013 sa väčšina žiadostí o podporu z EGF podala na základe kritéria „kríza“ (64), nie na základe kritéria „obchod“ (53). V období rokov 2014 – 2020 sa do fondu zavádza upravená forma tohto kritéria.

V situácii pretrvávajúcich zmien sa v roku 2009 znížila hranica oprávnenosti žiadostí o podporu z EGF z 1 000 na 500 prepustených pracovníkov v jednotlivom odvetví, regióne alebo spoločnosti a trvanie podpory z EGF sa predĺžilo z 12 mesiacov na 24 mesiacov.

Ako EGF vytvára pridanú hodnotu

- Poskytuje financie EÚ určené na vyrovnávanie sa s prudkou hospodárskou zmenou
- Ide nad rámec vnútroštátnych podporných mechanizmov pre pracovníkov postihnutých hromadným prepúšťaním
- Spája zainteresované strany a koncentruje zdroje
- Dokáže financovať opatrenia prispôbené osobitným potrebám, zručnostiam a očakávaniam pracovníkov

Akú podporu možno poskytnúť z EGF?

Financovanie z EGF možno poskytnúť osobám, ktoré prišli o prácu pri hromadnom prepúšťaní. Nesmie sa však použiť na udržanie chodu spoločností ani na pomoc s ich modernizáciou alebo reštrukturalizáciou.

Z EGF sa môžu spolufinancovať projekty vrátane takých opatrení, ako sú napríklad **pomoc pri hľadaní práce, kariérne poradenstvo, vzdelávanie, odborná príprava a rekvalifikácia, mentorstvo a školenia, podnikanie a založenie podniku**. Z fondu sa môžu

poskytovať **príspevky na odbornú prípravu, príspevky na mobilitu/prestahovanie, príspevky na diéty a podobné formy podpory**. Z fondu EGF sa však nespolufinancujú opatrenia sociálnej ochrany, ako napríklad dôchodky alebo dávky v nezamestnanosti.

Spolufinancovať sa môžu len aktívne opatrenia trhu práce, ktoré pomáhajú prepusteným vrátiť sa do zamestnania. Z fondu sa môžu financovať aj „implementačné činnosti“ členských štátov, ako napríklad prípravné, informačné, publikačné a kontrolné činnosti týkajúce sa čerpania financovania. Členské štáty musia pri tvorbe balíkov podpory brať do úvahy situáciu pracovníkov, ich skúsenosti a stupeň vzdelania, ako aj ich možnosti mobility a existujúce/predpokladané pracovné príležitosti v daných regiónoch.

Doplňanie sa s inými programami EÚ

Finančné príspevky z EGF dopĺňajú podporované opatrenia, ktoré príjemcovia môžu čerpať z iných fondov EÚ alebo iných politík a programov EÚ. EGF poskytuje pracovníkom predovšetkým jednorazovú a konečnú individuálnu podporu zahŕňajúcu aktívne opatrenia trhu

práce s cieľom zlepšiť ich zamestnateľnosť a zaistiť rýchly opätovný vstup do pracovného procesu. Tým sa EGF líši od Európskeho sociálneho fondu (ESF) a dopĺňa ho. ESF – podobne ako štrukturálne a investičné fondy EÚ ako také – zaujíma vo svojich činnostiach, napríklad v celoživotnom vzdelávaní, dlhodobú strategickú perspektívu.

V závislosti od regionálnej alebo vnútroštátnej situácie sa EGF môže použiť súbežne s ESF. V belgických provinciách Limburg, Západné Flámsko a Východné Flámsko fond EGF dopĺňal federálne a regionálne financovanie a prostriedky z ESF prostredníctvom ponuky odbornej prípravy pre prepustených zamestnancov z textilného sektora. V Španielsku – v Galícii a Castille la Mancha – sa v rámci EGF vytvorili tímy sprevádzajúce jednotlivca, ktoré umožňujú poskytovať podporu prepusteným zamestnancom adresnejšie a pružnejšie, než by to bolo možné v rámci ESF.

Čo je nové v EGF na roky 2014 – 2020?

EGF sa realizuje naďalej po dobu trvania viacročného finančného rámca EÚ od 1. ja-

nuára 2014 do 31. decembra 2020. Podobne ako predtým bude poskytovať osobitú, jednorazovú podporu pracovníkom prepusteným v dôsledku veľkých štrukturálnych zmien súvisiacich s globalizáciou a naďalej bude pomáhať členským štátom riešiť nezamestnanosť v týchto prípadoch.

Od januára 2014 **sa zvyšuje spolu financovanie EÚ v EGF z 50% na 60%**. Celkové financovanie EGF je však stanovené na maximálnu ročnú sumu 150 miliónov EUR, pričom v minulosti to bolo 500 miliónov EUR.

Na roky 2014 – 2020 sa do EGF zavádza viacero inovačných prvkov. **Rozšírili sa napríklad kategórie pracovníkov oprávnených využívať fond, ktoré zahŕňajú samostatne zárobkovo činné osoby, dočasných pracovníkov aj pracovníkov so zmlouvou na dobu určitú. Intervenčné kritériá teraz okrem globalizácie zahŕňajú aj globálnu finančnú a ekonomickú krízu.**

Mladí ľudia, ktorí nepracujú, nezúčastňujú sa vzdelávania ani odbornej prípravy (NEETs), v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou mladých môžu navyše do konca roka 2017 a za určitých pod-

mienok využívať podporu z EGF v rovnakom počte ako pracovníci EGF čerpajúci podporu v rámci tej istej žiadosti.

Podobne ako predtým si členské štáty pri spolufinancovaní z EGF musia vytvoriť „koordinovaný súbor personalizovaných služieb“ (vrátane prispôbenej odbornej prípravy a rekvalifikácie, osobitných časovo limitovaných opatrení, ako napríklad príspevkov na hľadanie práce a mobilitu), ktoré majú cieľovým skupinám príjemcov pomôcť udržať sa na trhu práce a nájsť si nové zamestnanie alebo začať podnikáť. Osobitný dôraz sa kladie na pomoc znevýhodneným, starším a mladým nezamestnaným pri hľadaní novej práce.

Pravidlá upravujúce intervenčné kritériá, oprávnení príjemcovia, oprávnené žiadosti,

opatrenia a ďalšie záležitosti sú definované v nariadení EGF na obdobie rokov 2014 – 2020, ktorým sa ruší pôvodný právny predpis z roku 2006.

Cesty k opätovnému zamestnaniu: EGF v akcii

Po 25 rokoch odpracovaných v textilnom priemysle bol **Jorge Bolufer** prepustený. Využil podporu z EGF dostupnú pre bývalých textilných robotníkov vo Valencii, ktorá zahŕňala aj kurz podnikania, a v júni 2012 si otvoril pekáreň v L'Alcúdia de Crespins. Podnik pána Boluferu sa do dvoch rokov výborne rozbehol. „Každé ráno vstávam o piatej a obchod mám otvorený od siedmej ráno do večera, niekedy pracujem aj v nedeľu, ak treba,“ hovorí. „Stojí to však za to a som pyšný na to, že som obstál a dokázal úspešne podnikáť.“

Keď **Thomas Phelan** prišiel v októbri 2011 o prácu v spoločnosti TalkTalk ako jeden z 575 zamestnancov v call centre írskej telekomunikačnej spoločnosti vo Waterforde, vytvoril združenie prepustených pracovníkov spoločnosti TalkTalk z Waterfordu a výrazne sa pričínil o podanie žiadosti o pomoc z EÚ

v rámci programu EGF. Výsledkom bolo niekoľko aktivačných pracovných opatrení. Pracovníci napríklad dostali finančnú podporu pri návrate k riadnemu alebo externému štúdiu, predovšetkým v diplomovom kurze farmaceutických vied na Waterfordskom technologickom inštitúte, ako aj v premošťovacom magisterskom kurze v tomto odbore. Ako uznanie za štúdium na inštitúte a za pomoc bývalým kolegom získal Thomas Phelan cenu „Študent AIB roka 2013 – 2014“ v School of Science.

Nejakú formu podpory z fondu EGF využilo viac ako 70% dotknutých pracovníkov zo spoločnosti TalkTalk. Okrem zlepšenia zručností prostredníctvom vzdelávania a kurzov odbornej prípravy si niektorí z nich založili aj vlastné firmy.

Prehľad žiadostí o podporu z EGF do 31. decembra 2013 (nariadenie o EGF, 2007 – 2013)

podľa členských štátov a typu žiadosti (kritériá podľa článku 1)

Členský štát	Čl. 1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Počet žiadostí		Pracovníci, ktorým je určená pomoc		Požadovaný príspevok z EGF v mil. EUR	
BE	kríza	0	0	0	1	0	0	0	1	7	2 834	6 885	9,6	26,0
	obchod	0	0	2	0	0	0	4	6		4 051		16,4	
BG	kríza	0	0	1	0	0	0	0	1	1	643	643	1,1	1,1
	obchod	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
CZ	kríza	0	0	0	1	0	0	0	1	1	460	460	0,3	0,3
	obchod	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
DK	kríza	0	0	2	2	1	0	0	5	10	3 600	6 234	38,3	63,7
	obchod	0	0	0	2	1	2	0	5		2 634		25,4	
DE	kríza	0	0	0	1	1	0	0	2	7	1 959	11 349	12,7	44,8
	obchod	1	0	2	0	0	1	1	5		9 390		32,2	
IE	kríza	0	0	3	3	0	0	0	6	7	9 835	10 267	60,6	63,3
	obchod	0	0	0	0	0	1	0	1		432		2,7	
EL	kríza	0	0	0	0	1	0	0	1	1	642	642	2,9	2,9
	obchod	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
ES	kríza	0	0	2	3	4	0	0	9	19	7 448	13 736	20,6	46,9
	obchod	0	3	0	2	1	1	3	10		6 288		26,4	
FR	kríza	0	0	1	1	0	0	0	2	4	5 671	8 478	36,4	61,8
	obchod	1	0	0	0	0	0	1	2		2 807		25,4	
IT	kríza	0	0	0	0	6	0	0	6	12	4 630	12 741	18,7	59,5
	obchod	3	1	0	0	0	2	0	6		8 111		40,8	
LT	kríza	0	0	4	0	0	0	0	4	5	2 413	3 013	2,6	2,9
	obchod	0	1	0	0	0	0	0	1		600		0,3	

Členský štát	Čl. 1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Počet žiadostí		Pracovníci, ktorým je určená pomoc	Požadovaný príspevok z EGF v mil. EUR
MT	kríza	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0,0
	obchod	1	0	0	0	0	0	0	1		675	
NL	kríza	0	0	7	5	2	0	0	14	16	6 921	23,7
	obchod	0	0	0	1	0	0	1	2		1 633	
AT	kríza	0	0	1	1	2	0	0	4	7	1 608	22,8
	obchod	0	0	0	1	1	0	1	3		594	
PL	kríza	0	0	0	3	0	0	0	3	5	979	1,2
	obchod	0	0	0	0	0	0	2	2		827	
PT	kríza	0	0	1	1	1	0	0	3	5	2 245	5,4
	obchod	1	0	1	0	0	0	0	2		2 122	
RO	kríza	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0,0
	obchod	0	0	0	0	1	1	0	2		2 416	
SI	kríza	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2 554	2,2
	obchod	0	0	0	0	0	0	0	0		0	
FI	kríza	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0,0
	obchod	1	0	0	0	0	1	1	3		5 634	
SE	kríza	0	0	1	0	0	0	0	1	3	1 500	9,8
	obchod	0	0	0	0	1	1	0	2		2 050	
Spolu 20 ČŠ	kríza	0	0	23	23	18	0	0	64	117	55 942	268,9
	obchod	8	5	5	6	5	10	14	53		50 264	

Niektoré údaje nemusis presne súhlasiť s dôvodu zaokrúhľovania.

1. Tabuľka predstavuje situáciu k 31. decembru 2013.

2. Na všetky žiadosti prijaté od 1. mája 2009 do 30. decembra 2011 sa vzťahovala prechodná výnimka, ktorou sa rozširuje rozsah pôsobnosti EGF na globálnu finančnú a hospodársku krízu a spolufinancovanie z EGF sa zvyšuje na 65 % celkových nákladov [nariadenie (ES) č. 546/2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1927/2006 (Ú. v. EÚ L 167, 29.6.2009)].

3. Jedna z týchto predložených žiadostí (EGF/2009/022 B5/Kremikovtsi) nebola oprávnená [SEC(2010) 993 final z 30. mája 2010].

4. Štatistika nezahŕňa jedenásť prípadov, ktoré žiadajúce členské štáty stiahli.

5. K 31. decembru 2013 o podporu z EGF ešte nepožiadalo osem členských štátov: Estónsko, Cyprus, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo a Chorvátsko (ktoré vstúpilo do EÚ až 1. júla 2013).

Dôsledky globalizácie a svetová finančná a hospodárska kríza otriasli zamestnanosťou v Európe. Tento leták je venovaný Európskemu fondu na prispôsobenie sa globalizácii (EGF), z ktorého sa spolufinancuje podpora pracovníkom EÚ, ktorí prišli o prácu po zatvorení veľkého podniku, rozsiahlom prepúšťaní alebo presune výroby v danom odvetví mimo EÚ. Cieľom opatrení personalizovanej asistencie, ktorú sprostredkujú regionálne alebo vnútroštátne orgány, je pomôcť ľuďom, ktorí spĺnia podmienky pre čerpanie podpory z programu EGF, pri hľadaní novej práce alebo založení vlastného podniku.

Naše publikácie si môžete zadarmo prevziať alebo sa prihlásiť na ich odber na adrese:

<http://ec.europa.eu/social/publications>

Ak máte záujem pravidelne dostávať novinky o Generálnom riaditeľstve pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, prihláste sa na odber bezplatného bulletinu Social Europe na adrese:

<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

Úrad pre publikácie

Fotografia na titulnej strane: iStockphoto

Pre akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií, na ktoré sa nevzťahujú autorské práva Európskej únie, je potrebné získať povolenie priamo od držiteľa/držiteľov autorských práv.

© Európska únia, 2014

Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

ISBN 978-92-79-39525-3 (pdf)

doi:10.2767/38813 (pdf)